

Djurskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om djurskydd från den allmänna motionstiden hösten 2016. De behandlade motionerna rör bl.a. djurskyddsarbetet inom EU, djurskyddskontrollen och utformningen av den svenska djurskyddslagstiftningen. I sitt ställningstagande hänvisar utskottet i huvudsak till pågående beredningsarbete. Ett antal motionsyrkanden tar upp samma eller i princip samma frågor som har behandlats tidigare under mandatperioden, och dessa förslag behandlas därför förenklat i ett separat avsnitt.

I ärendet finns elva reservationer (M, SD, C, V, KD).

Behandlade förslag

Cirka 80 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden.....	8
Djurskyddsarbetet inom EU	8
Antibiotikaanvändning vid djuruppfödning.....	11
Utformning av den svenska djurskyddslagstiftningen m.m.	14
Djurskydds kontrollen	21
Sjukdomar och smittskydd inklusive djurens hälso- och sjukvård	24
Djurförsök inom medicinsk forskning	28
Regler för djurtransporter och mobil slakt.....	30
Motioner som bereds förenklat.....	34
Reservationer	35
1. Djurskyddsarbetet inom EU, punkt 1 (M, SD, C).....	35
2. Djurskyddsarbetet inom EU, punkt 1 (KD)	35
3. Målstyrning i djurskyddslagstiftningen, punkt 3 (M, C)	36
4. Målstyrning i djurskyddslagstiftningen, punkt 3 (SD).....	37
5. Kontrollprogram, punkt 4 (SD)	37
6. Kontrollprogram, punkt 4 (C).....	38
7. Betesgång för mjölkkor, punkt 5 (KD).....	38
8. Djurskydds kontrollen, punkt 7 (SD).....	39
9. Djurskydds kontrollen, punkt 7 (C, KD)	40
10. Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete, punkt 8 (M, SD, C, KD)	40
11. Djurförsök inom medicinsk forskning, punkt 11 (V, KD).....	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	42
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	42
<i>Bilaga 2</i>	
Motioner som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 14.....	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Djurskyddsarbetet inom EU

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:636 av Catharina Bråkenhielm (S),

2016/17:2010 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 20.2 och

2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5.

Reservation 1 (M, SD, C)

Reservation 2 (KD)

2. Antibiotikaanvändning vid djuruppfödning

Riksdagen avslår motion

2016/17:1586 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2.

3. Målstyrning i djurskyddslagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:131 av Jan Ericson (M),

2016/17:1590 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 21 och

2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 3 (M, C)

Reservation 4 (SD)

4. Kontrollprogram

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 24 och

2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

5. Betesgång för mjölkkor

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1953 av Staffan Danielsson och Fredrik Christensson (båda C) och

2016/17:2550 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 7 (KD)

6. Myndigheternas genomförandearbete med ny lagstiftning

Riksdagen avslår motion

2016/17:1006 av Sofia Arkelsten (M) yrkandena 1–3.

7. Djurskyddskontrollen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 26 och

2016/17:3300 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (C, KD)

8. Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete

Riksdagen avslår motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 27.

Reservation 10 (M, SD, C, KD)

9. Sjukdomar och smittskydd

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1650 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) och

2016/17:2357 av Carl-Oskar Bohlin (M) yrkandena 1 och 2.

10. Yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård

Riksdagen avslår motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 22.

11. Djurförsök inom medicinsk forskning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2180 av Josef Fransson (SD) och

2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6.

Reservation 11 (V, KD)

12. Transport av djur

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:592 av Elin Lundgren (S),

2016/17:1395 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (båda SD) och

2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3.

13. Mobil slakt

Riksdagen avslår motion

2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2.

14. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 mars 2017

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Sara Karlsson (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Johan Büser (S), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S), Runar Filper (SD), Emma Nohrén (MP) och Magnus Oscarsson (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 82 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016. Motionsyrkandena tar upp frågor som rör bl.a. djurskyddsarbetet inom EU, djurskyddskontrollen och utformningen av den svenska djurskyddslagstiftningen. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i princip samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under mandatperioden, och dessa förslag behandlas därför förenklat i ett separat avsnitt.

Den 24 januari 2017 lämnade Jordbruksverkets generaldirektör med medarbetare information till utskottet, bl.a. om myndighetens arbete på djurskyddsområdet.

Bakgrund

En särskild utredare fick 2009 i uppdrag att göra en bred översyn av den samlade djurskyddslagstiftningens innehåll, lämna förslag till ny djurskyddslag och djurskyddsförordning och ge exempel på hur andra föreskrifter på området kan utformas (dir. 2009:57). Syftet med utredningen var dels att undersöka hur lagstiftningen kan moderniseras och förenklas, dels att finna lösningar på särskilda djurskyddsproblem. Villkor för den nya djurskyddslagstiftningen var att den ska uppnå minst samma djurskyddsnivå som i dag, utgå från de enskilda djurens behov och verka förebyggande samt att bestämmelserna ska vara baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet. I slutet av 2011 överlämnade Djurskyddsutredningen sitt betänkande Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) till regeringen.

Många av de motionsyrkanden som behandlas i detta motionsbetänkande berörs direkt eller indirekt av Djurskyddsutredningens förslag. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och enligt uppgift från Näringsdepartementet i februari tidigare i år är regeringens ambition att en proposition ska lämnas under 2017.

I januari överlämnade regeringen propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (2016/17:104) i vilken regeringen ger flera förslag på djurskyddsbestämmelsernas utformning och målsättning. Inledningsvis anför regeringen att en god djurhälsa är en viktig faktor för ett expansivt och hållbart jordbruk (s. 13) och att Sverige ska fortsätta att ha höga ambitioner när det gäller djurvälstånd och djurhälsa (s. 55). Djurskyddsnivån ska inte sänkas (s. 56). I propositionen tar regeringen även upp några av de specifika förslag som lämnades i Djurskyddsutredningen, bl.a. vad gäller Jordbruksverkets uppdrag att sänka detaljeringsgraden i djurskyddsbestämmelserna där så är möjligt. För att nå de uppsatta målen har regeringen tagit fram en handlingsplan där konkreta insatser lyfts fram.

Regeringen avser t.ex. att fokusera på en rådgivningsmodell inom animalieproduktionen för ökad kunskapsöverföring och samverkan mellan myndigheter, intressegrupper och näringen samt fortsätta att arbeta för att höja djurskyddsnivån i EU.

Utskottets överväganden

Djurskyddsarbetet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsyrkanden om djurskyddsarbetet inom EU.

Jämför reservationerna 1 (M, SD, C) och 2 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2010 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 20 i denna del framhålls att regeringen ska verka för högre djurskydd inom unionen. Sverige tillhör en liten skara länder i världen med högst djurskydd. Vi ställer höga krav på våra lantbrukare, vilket också ger resultat. Vi har t.ex. Europas friskaste djur och använder i särklass minst antibiotika till djur i EU.

Även i motion 2016/17:636 av Catharina Bråkenhielm (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen kraftfullt ska arbeta för stärkt djurskydd inom EU. Eftersatta områden är främst djurslakt och djurtransporter och det finns också svårigheter med att se till att lagar och regler tillämpas och kontrolleras. Sverige bör verka bl.a. genom att de direktiv som finns på djurskyddsområdet görs om till förordningar.

I kommittémotion 2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4 anför motionärerna att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU. Vidare i yrkande 5 föreslår motionärerna att regeringen bör verka för att EU-regler mot svanskupering och antibiotikabehandling av friska djur upprätthålls i praktiken. Redan 2001 blev rutinmässig kupering av grisarnas svansar förbjuden inom EU, men ändå får den allra största delen av alla grisar inom EU sina svansar bortklippta.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Förbättringar av djurskyddet såväl internationellt som inom EU är en fråga som utskottet tillskriver mycket stor betydelse. I betänkande 2014/15:MJU10 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att intensifiera arbetet inom EU för att förbättra djurskyddet. Utskottet ville se att regeringen prioriterar frågan, i synnerhet mot bakgrund av de problem som många svenska jordbruksföretag har till följd av att djurskyddskraven är högre i Sverige. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2014/15:MJU10, punkt 1, rskr. 2014/15:181).

Regeringen har vid upprepade tillfällen anfört att Sverige måste verka för att stärka djurskyddet i EU och efterlevnaden av de EU-gemensamma djurskyddsreglerna. I proposition 2016/17:104 om en livsmedelsstrategi för Sverige (s. 57) och i tillhörande handlingsplan, påpekar regeringen att Sverige driver denna fråga på många sätt, bl.a. genom samarbete med Danmark, Tyskland och Nederländerna. Som utskottet uppmärksammade i betänkande 2015/16:MJU16 har dessa länder initierat en gemensam djurskyddsdeklaration för gris. Sverige har tillsammans med dessa länder även lanserat ett förslag om att inrätta en EU-gemensam plattform för djurskyddsfrågor. Den 24 januari 2017 antog kommissionen ett beslut om att en sådan djurskyddsplattform ska inrättas. Kommissionen specificerade att plattformen ska bestå av 75 medlemmar bestående av bl.a. representanter från nationella myndigheter och näringen, och att dessa ska komma samman minst två gånger om året. Plattformens första möte kommer att hållas den 6 juni 2017 då kommissionen avser att presentera sina prioriteringar inom djurskyddsområdet i syfte att undersöka hur plattformen kan bidra till kommissionens ansatser. För närvarande satsar kommissionen bl.a. på att uppnå en bättre efterlevnad av de EU-gemensamma regler som redan finns. Beroende på vilken grad av samstämmighet som uppnås kommer kommissionen att fastställa ett arbetsprogram för djurskyddsplattformens fortsatta arbete. Ett andra möte är planerat till november 2017. Kommissionen lämnade information om djurskyddsplattformens inrättande på jordbruks- och fiskerådets möte den 6 mars 2017. De medlemsländer som yttrade sig i frågan var positivt inställda.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht mottog i december 2016 två frågor med bäring på den kommande djurskyddsplattformen. I sitt svar på fråga 2016/17:410, Djurskyddsarbetet i EU, av Elin Lundgren (S) anförde ministern att många angelägna djurskyddsfrågor kommer att kunna behandlas inom ramen för plattformens arbete. Ett exempel är att verka för att stympling av djur, särskilt i fråga om svanskupering av grisar och näbbtrimning av fjäderfå, ska upphöra, liksom långa djurtransporter. Vad gäller frågan om att komma ifrån obedövad kastring av smågrisar anser ministern att även det ska vara ett prioriterat område. Som svar på fråga 2016/17:461, En EU-plattform för djurskydd, av Jesper Skalberg Karlsson (M) gjorde ministern bedömningen att arbetet inom plattformen i förlängningen även kommer att kunna fungera som startpunkt för en dialog som kan leda till att kommissionen utarbetar förslag till ny lagstiftning inom djurskyddsområdet.

Regeringen har under de senaste åren drivit på förhandlingarna om ny EU-lagstiftning på djurskyddsområdet med stor framgång. Från hösten 2015 och åtminstone under fem år framåt genomförs ett omfattande förändrings- och genomförandearbete med ny lagstiftning inom EU på djur- och växtskyddsområdena, lagpaketet om djurhälsa och växtskydd. Som del av detta paket antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (djurens hälsa) den 9 mars 2016. Den nya lagen medför en tydligare ansvarsfördelning och en mer ansvarsfull användning av veterinär-

medicinska läkemedel inklusive antimikrobiella medel. Lagpaketet innefattar också Europaparlamentets och rådets förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd m.m. (förordningen om offentlig kontroll). Förordningen, som bygger på kommissionens förslag KOM(2013) 265, antogs den 15 mars och har ännu inte offentliggjorts i EUT. Av förordningens artikel 95 och 96 följer att ”referenscentrum för djurskydd” ska inrättas i syfte att stödja den verksamhet som kommissionen och medlemsstaterna utövar i samband med tillämpningen och fastställande av djurskyddsbestämmelser. Uppgifterna för dessa centrum är bl.a. att tillhandahålla vetenskapligt och tekniskt kunnande och att utveckla metoder för bedömning och förbättring av djurvälståndet.

Generaldirektoratet för hälsa och livsmedelssäkerhet besökte Sverige under 2015 för att undersöka och bedöma hur Sverige arrangerar utbildningar i djurskydd för personer som sköter grisar eller som jobbar på slakterier. Som framgår i livsmedelsstrategin (s. 57) konstaterade direktoratet vid sitt besök att Sverige har ett väl fungerande system för att tillgodose dessa yrkesgruppers djurskyddskompetens och att kommissionen avser att sprida denna kunskap till andra medlemsstater.

Utskottets ställningstagande

Det råder bred politisk enighet i riksdagen om att arbetet för en högre djurskyddsnivå inom EU måste prioriteras. Av denna anledning beslutade riksdagen våren 2015 om ett tillkännagivande till regeringen om att intensifiera arbetet för att förbättra djurskyddet inom EU (bet. 2014/15: MJU10 punkt 1, rskr. 2014/15:181). Utskottet välkomnar de insatser som regeringen gjort under de senaste åren för att höja djurskyddsnivån inom unionen, inte minst vad gäller de initiativ som Sverige fört fram tillsammans med likasinnade. Utskottet noterar att förslaget till en EU-gemensam djurskyddsplattform har mottagits särskilt väl. Utskottet noterar också att regeringen varit aktivt pådrivande i rådsförhandlingarna om nya lagstiftningsakter och att Sveriges kunnande inom djurskyddsområdet lyfts fram av kommissionen inför andra medlemsländer som bästa praxis.

Med hänvisning till bl.a. de insatser som nämns ovan bedömer regeringen att riksdagens tillkännagivande nu är tillgodosett. Utskottet förutsätter inte desto mindre att regeringens arbete för ett högre djurskydd inom unionen fortskrider med samma intensitet som tidigare. Alltför många problem kvarstår för att Sverige ska sänka sin ambitionsnivå, inte minst den bristfälliga efterlevnaden av de EU-gemensamma djurskyddsbestämmelser som finns. Betydelsen av att Sverige fortsätter att verka aktivt pådrivande inom EU för att såväl höja djurskyddsnivån som att försäkra att regelverken följs kan därför inte understrykas nog. Utskottet förutsätter att regeringen delar denna uppfattning.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet de åtgärder som regeringen vidtagit under senare år och utgår från att regeringen med bestämdhet fortsätter att verka för ett högre djurskydd inom unionen. Mot denna bakgrund finner utskottet att sådana insatser som efterlyses i motionerna 2016/17:2010 (C) yrkande 20 i denna del, 2016/17:636 (S) och 2016/17:2557 (KD) yrkandena 4 och 5 i betydande utsträckning redan görs och att motionsyrkandena därför kan lämnas utan vidare åtgärd.

Antibiotikaanvändning vid djuruppfödning

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om behovet av att utvärdera den svenska strategin mot antibiotikaresistens och om en internationell strategi för att minska antibiotikaanvändningen vid djuruppfödning.

Motionen

I motion 2016/17:1586 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 framhålls att regeringen bör utse en lämplig aktör som ska svara för en systematisk utvärdering av den svenska strategin för arbetet mot antibiotikaresistens. Strategin som löper fram t.o.m. 2020 är enligt motionären ett mycket lovligt initiativ, men den borde utvärderas under tiden. I yrkande 2 efterlyser motionären att regeringen bör verka för en internationell strategi för att minska antibiotikaanvändningen vid djuruppfödning. Enligt motionären måste Sverige ligga på såväl inom EU som inom WHO för att åstadkomma förbättringar i denna riktning.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet har tidigare uppmärksammat det faktum att cirka två tredjedelar av all antibiotika som används i världen distribueras inom djuruppfödningen. Till stor del beror det på att djur medicineras som kompensation för bristande djurvelfärd. I Sverige ges inte antibiotika i tillväxtfrämjande eller profylaktiskt syfte, men det görs dock i många andra länder, vilket leder till allvarliga problem med multiresistenta bakterier.

Utskottet har vid upprepade tillfällen påtalat vikten av att Sverige verkar aktivt pådrivande på alla nivåer för en restriktiv användning av antibiotika och för att stävja utvecklingen av antimikrobiell resistens. På grundval av den stora betydelse som utskottet tillmäter frågan beslutade riksdagen 2015 om två tillkännagivanden till regeringen, dels om att regeringen ska intensifiera arbetet inom EU för att minska användningen av antibiotika i djurhållningen (bet. 2014/15:MJU10 punkt 3, rskr. 2014/15:181), dels om att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang

för att minska överanvändningen av antibiotika inom livsmedelsproduktionen (bet. 2014/15:MJU3 punkt 22, rskr. 2014/15:121).

Den 21 april 2016 beslutade regeringen om en strategi för arbetet mot antibiotikaresistens. Strategin, som gäller fram till 2020, ligger till grund för Sveriges arbete med att bromsa utvecklingen och spridningen av antibiotikaresistens samt hantera dagens situation. Strategin tar främst sin utgångspunkt i det pågående arbetet i Sverige mot antibiotikaresistens och den globala handlingsplanen mot antimikrobiell resistens som antogs av WHO:s medlemsstater vid Världshälsoförsamlingen i maj 2015. Strategin består av dels en övergripande målsättning, dels av sju mål där regeringen har identifierat vad som är viktigt att beakta för att uppnå målen. Arbetet med dessa målsättningar ska vara långsiktigt och hållbart. Den huvudsakliga förändringen jämfört med tidigare är att strategin inbegriper ett tydligt internationellt perspektiv. Strategin omfattar inte bara arbetet nationellt utan även inom EU och internationellt. Regeringen tar på så sätt vara på det goda renommé som Sverige har i det internationella arbetet för att minska användningen av antibiotika.

Som nämnts ovan var Sverige mycket pådrivande i förhandlingarna om den nya djurhälsolagen som antogs i mars 2016. Enligt regeringen är den nya lagen en viktig faktor för att minska användningen av antibiotika eftersom den innebär att djuren hålls på ett sådant sätt att infektionsspridning förhindras. Sådana regler har tidigare saknats i EU:s djurhälsolagstiftning. Vidare framgår av artikel 10 att människor som håller djur ansvarar för att minimera risken för att sjukdomar sprids samt för en försiktig och ansvarsfull användning av veterinärmedicinska läkemedel, och att djurhållare är skyldiga att vidta smittskyddsåtgärder. Av artikel 11 framgår att djurhållare och djuryrkesverksamma ska ha adekvata kunskaper inom ett antal områden, bl.a. om antimikrobiell resistens och följderna av sådan resistens. Den nya djurhälsolagen innebär med andra ord en tydligare ansvarsfördelning när det gäller användning av veterinärmedicinska läkemedel.

Två ytterligare lagstiftningsförslag som rör antibiotikaanvändning inom djurhållningen behandlas för närvarande. Det gäller veterinärmedicinska läkemedel (som nu främst regleras av direktiv 2001/82/EG och förordning (EG) nr 726/2004) och foder som innehåller läkemedel (direktiv 90/167/EEG). Av särskild innebörd är att förslaget om en ny förordning om veterinärmedicinska läkemedel innehåller skrivningar om att foder som innehåller antibiotika inte får ges i förebyggande syfte utan enbart efter att en diagnos har ställts. Malta har preliminärt planerat för två möten under våren i vilka Sverige har för avsikt att aktivt driva på. I sitt svar den 2 november 2016 på fråga 2016/17:197, Antibiotika i djuruppfödningen, av Sten Bergheden (M) anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht att Sverige har möjlighet att göra verklig skillnad i dessa förhandlingar och att Sverige driver på för ett förbud mot förebyggande antibiotikabehandling av grupper med friska djur, något som fortfarande är vanligt i en del europeiska länder. När det gäller andra internationella åtaganden har Sverige initierat ett arbete om antibiotika-

resistens i djurhållning inom OECD samt föreslagit och fått gehör från övriga EU-länder för ett förslag om ett samarbete om antibiotikaresistens i de pågående förhandlingarna om ett handelsavtal mellan EU och USA (TTIP). Mot bakgrund av de åtgärder som har vidtagits och det arbete som pågår bedömer regeringen i sin livsmedelsstrategi för Sverige (prop. 2016/17:104 s. 57) att riksdagens två tillkännagivanden nu är tillgodosedda.

Det råder ett gott djurhälsoläge i landet, och ett aktivt förebyggande arbete pågår. Liksom tidigare använder Sverige minst antibiotika till djur i hela EU, och resistensläget fortsätter att vara fördelaktigt i landet. Av regeringens budgetproposition för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23) framgår det att ytterligare fynd av anmälningspliktig resistens hos stafylokocker (MRSA och MRSP) gjordes under 2015, men det finns inga tecken på en ökande trend. MRSA finns på många grisgårdar inom EU, men har dock inte fått fäste i svenska grisbesättningar. I sitt svar den 1 november 2016 på fråga 2016/17:109, Begränsning av MRSA-smitta, av Betty Malmberg (M) framhöll landsbygdsministern bl.a. att antibiotikaresistens är en global ödesfråga som han följer noga och prioriterar högt. Ministern tillade att den frivilliga provtagning för MRSA som sker när avelsmaterial för gris ska tas in till Sverige är en hörnsten i arbetet med att hålla svenska grisar MRSA-fria även i fortsättningen. Regeringen har därför beslutat att lämna bidrag som täcker delar av provtagningskostnaderna för MRSA i samband med avelsimport av gris till Sverige.

Utskottets ställningstagande

Arbetet för en restriktiv antibiotikaanvändning är en fråga som riksdagen tillmäter ytterst stor betydelse. Under innevarande mandatperiod har riksdagen beslutat om två tillkännagivanden om att regeringen ska intensifiera sina insatser på detta område, dels vad gäller minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen inom EU, dels vad gäller användning av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Utskottet anser att antibiotikaresistens är en utmaning som måste tacklas på alla nivåer. Den svenska strategin mot antibiotikaresistens som omfattar arbetet nationellt samt inom EU och internationellt är i sammanhanget ett särskilt betydelsefullt initiativ. Vidare noterar utskottet att regeringen drev på rådsförhandlingarna om djurhälsolagen med stor framgång. Det är glädjande att det nu finns EU-gemensamma regler om hur djur ska hållas så att infektionsspridning förhindras, och utskottet kommer att noggrant följa de fortsatta förhandlingarna om veterinärmedicinska läkemedel och foder som innehåller läkemedel.

Med hänvisning till bl.a. insatserna ovan bedömer regeringen att riksdagens två tillkännagivanden nu är tillgodosedda. Likväl kvarstår riskerna som en oansvarig användning av antibiotika medför, och arbetet för att stävja utvecklingen av antimikrobiell resistens måste ovillkorligen fortgå. Av denna anledning välkomnar utskottet regeringens uttalade ambition om att Sverige även fortsättningsvis ska vara aktivt pådrivande för denna målsättning i

relevanta forum. Därmed anser utskottet att de insatser som framhålls i motion 2016/17:1586 (M) yrkandena 1 och 2 i huvudsak redan är tillgodosedda och att de därför kan lämnas utan vidare åtgärd.

Utformning av den svenska djurskyddslagstiftningen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om målstyrning i djurskyddslagstiftningen, kontrollprogram, förändring av beteskravet för mjölkkor samt myndigheternas genomförandearbete med ny lagstiftning.

Jämför reservationerna 3 (M, C), 4 (SD), 5 (SD), 6 (C) och 7 (KD).

Motionerna

Målstyrning i djurskyddslagstiftningen

I kommittémotion 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 21 föreslås att dagens djurskyddslag reformeras så att dess reglering går från detaljstyrning till målstyrning med bibehållen djurskyddsnivå.

I kommittémotion 2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås en översyn av den svenska djurskyddslagstiftningen för en mer målstyrd i stället för detaljstyrd lagstiftning. Motionärerna ser positivt på ett regelverk som är anpassat till dagens animalieproduktion och dess behov samtidigt som djurens hälsa är i fokus.

I motion 2016/17:1590 av Betty Malmberg (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om behovet av att utvärdera regelverken och utveckla nya djurhållningsmetoder med bibehållen djurskyddsnivå.

Enligt motion 2016/17:131 av Jan Ericson (M) anføres behovet av en ökad helhetssyn i djurskyddslagstiftningen. För att stärka rättssäkerheten borde djurskyddslagen förändras så att helheten i djurets situation går före mindre väsentliga brott mot detaljregler i djurskyddslagen.

Kontrollprogram

I kommittémotion 2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 anförs ett tillkännagivande om djuromsorgsprogrammen. Motionärerna ser positivt på att näringarna tar fram egna djuromsorgsprogram där djuromsorgen förstärks samtidigt som de senaste vetenskapliga och tekniska landvinningarna kan tas till vara. Programmen är ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion.

I kommittémotion 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 24 framhålls att regeringen ska verka för att fler djurväl-färdsprogram skapas. Även om det svenska djurskyddet är betydligt bättre än i resten av EU finns det fler förbättringar som kan göras, t.ex. har Svensk Fågel framgångsrikt arbetat fram ett djurväl-färdsprogram som har lyft branschen.

Beteskravet för mjölkkor i lösdrift

I kommittémotion 2016/17:2550 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att förändra beteskravet för mjölkkor i lösdrift. Med ett slopat nationellt krav kan svenska mjölkbönder med kor i lösdrift, i likhet med sina europeiska kollegor, få betesstöd från EU. Enligt motionärerna vore detta ett steg mot mer lika konkurrensvillkor för Sveriges mjölkbönder.

Även i motion 2016/17:1953 av Staffan Danielsson och Fredrik Christensson (båda C) framhålls att regeringen ska ta bort lagkravet på bete för frigående kor i modern lösdrift. För större lösdriftsbesättningar kan kravet på betesdrift medföra betydande förluster. Motionärerna anser att även utan en tvingande lagstiftning med beteskrav så kommer de allra flesta kor att vara ute på bete.

Myndigheternas genomförandearbete med ny lagstiftning

I motion 2016/17:1006 av Sofia Arkelsten (M) yrkande 1 anförs att tiden för övergångsreglerna mellan de gamla djurskyddsbestämmelserna och de nya måste vara kort men rättssäker. I yrkande 2 anförs att berörda myndigheter skyndsamt måste påbörja informationsarbetet om de nya bestämmelserna. Vidare enligt yrkande 3 ska berörda myndigheter vara restriktiva med att bevilja dispenser så att Sverige kan ha ett modernt och bra djurskydd.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Målstyrning i djurskyddslagstiftningen

Som nämnts ovan har den samlade djurskyddslagstiftningen varit föremål för en översyn av Djurskyddsutredningen som i november 2011 redovisade sitt betänkande Ny djurskyddslag (SOU 2011:75). I betänkandet görs en omsorgsfull genomgång av lagstiftningens detaljeringsgrad och struktur med syftet att undersöka om och hur lagstiftningen kan moderniseras och förenklas samt bli mer flexibel och målinriktad.

Utredaren framhåller inledningsvis att de bestämmelser som finns har tagits fram för att det har uppdragats att det finns ett behov av dem, antingen genom forskningsrön eller genom praktiska erfarenheter. Jordbruksverkets ambition är att bestämmelserna ska vara målinriktade eftersom det ger möjligheter för djurägaren att hitta olika lösningar; t.ex. kan avvikelser från föreskrivna mått godtas under förutsättning att bl.a. djurmiljön i sin helhet är mycket god. Samtidigt ska lagstiftningen vara tydlig, rättssäker och kontrollerbar. Reglerna måste dessutom utformas med hänsyn till gällande EU-lagstiftning på området. Vad som i sammanhanget är en adekvat detaljeringsgrad kan därför vara svårt att avgöra. Vissa föreskrifter har Jordbruksverket från början utformat på en förhållandevis låg detaljeringsgrad men när det har visat sig att målet inte har uppnåtts med en sådan skrivning har myndigheten tvingats öka detaljeringsgraden. Ett exempel på detta är bestämmelserna för fixering av grisar. Mot bakgrund av denna problematik föreslår utredaren en sänkning av detaljeringsgraden i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Utredaren förslår också att Jordbruksverket ska se över sina djurskyddsföreskrifter i syfte att göra dem tydligare och sänka detaljeringsgraden där så är möjligt. Utredaren anser emellertid inte att en generell sänkning kan göras utan att det måste bedömas i varje enskilt fall utifrån de djurskyddsrisiker, behov och förutsättningar som finns (SOU 2011:75 s. 409 f.). Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

I sin livsmedelsstrategi (prop. 2016/17:104) framhåller regeringen att regelverken kontinuerligt måste ses över och moderniseras för att klara det ökande konkurrenstrycket på en global marknad. Vid sidan av Djurskyddsutredningens förslag om lagstiftningens detaljeringsgrad påminner regeringen om att Jordbruksverket sedan flera år har haft i uppdrag att arbeta med regelförenkling och att myndigheten hittills gjort en omfattande översyn av föreskrifterna på djurskyddsområdet (s. 56 f.). Regeringen framhåller att den avser att ge Jordbruksverket i uppdrag att fortsätta arbetet med att se över sina föreskrifter i syfte att göra dem mer målinriktade och flexibla när det är möjligt (s. 57). Dessutom anser regeringen att ett vetenskapligt råd för djurskyddsfrågor ska inrättas. Enligt regeringen bör rådets roll i föreskriftsarbetet vara att utreda och sammanställa forskning.

Kontrollprogram

Kontrollprogram initieras frivilligt av branschorganisationer för att stärka konkurrenskraften och öka flexibiliteten för företagare samtidigt som en god djurskyddsnivå främjas och upprätthålls. Föresatsen med dessa program är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Kontrollprogram kallas ibland även för djuromsorgsprogram med den skillnaden att djuromsorgsprogram inte är upptagna i någon djurskyddslagstiftning medan ett kontrollprogram är godkänt av en myndighet och formellt har knutits till lagstiftningen. Detta innebär att producenter anslutna till ett kontrollprogram förbinder sig att uppfylla ett flertal kriterier avseende t.ex. teknisk utrustning och skötsel av djuren, som går utöver miniminivån i myndighetsföreskrifter, samt genomgå en utökad kontroll. Den som deltar i sådana kontrollprogram undantas dock också från vissa andra bestämmelser i föreskrifterna och kan t.ex. ha en högre djurtäthet än vad som annars är tillåtet.

I mars 2007 gav regeringen Jordbruksverket och Djurskyddsmyndigheten i uppdrag att utreda möjligheterna till att modernisera, utveckla och göra djurskyddslagstiftningen mer flexibel och konkurrenskraftig genom att bl.a. utveckla just kontrollprogram. Hösten 2008 presenterade Jordbruksverket sin utredning av dessa frågor (SJV 2008:24). I sin rapport påpekade myndigheten att nytan med kontrollprogram är avhängigt adekvat kontroll av att dessa följs. För att tillräckligt väl kunna kontrollera hur programmen följs krävs att kontrollen utförs av någon som har tillräcklig kunskap att bedöma om de specificerade kraven har uppfyllts. Inom fågelbranschen görs detta i dag av en s.k. riksläkare, men detta är då inte del av den offentliga djurskyddskontrollen utan endast en branschkontroll. En komplikation i sammanhanget är hur denna typ av kontroll förhåller sig till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll (kontrollförordningen).

I livsmedelsstrategin anför regeringen att kontrollprogram är ett sätt att under kontrollerade former öka flexibiliteten i hur ansvarsfulla djurhållare kan uppnå den djurskyddsnivå som regelverket föreskriver och att arbetet med sådana program bör fortsätta (s. 58). Regeringen tillägger att det inom dåvarande Landsbyggsdepartementet har tagits fram en promemoria med ett förslag till reglering av kontrollprogram (dnr N2015/00334/RS) som innebär ändringar i djurskyddsförordningen (1988:539). Förslaget har remitterats och bereds i Regeringskansliet. I sitt svar på interpellation 2015/16:648, Djuromsorgsprogrammen, av Anders Forsberg (SD) kommenterade landsbyggsminister Sven-Erik Bucht den 7 juni 2016 detta arbete på följande sätt:

Det är viktigt att kontrollprogrammen vilar på en god rättslig grund och det är utgångspunkten för det arbete som för närvarande pågår inom Regeringskansliet beträffande kontrollprogrammen. [...] Jag är medveten om att det finns ett intresse från nya branscher för kontrollprogram. De kontrollprogram som finns i dag har dock skilda förutsättningar, och utformningen av de olika programmen skiljer sig också åt mellan olika branscher. Ett nytt rättsligt ramverk måste kunna underbygga såväl de kontrollprogram som existerar i dag som sådana program som branschen

vill starta i framtiden. Systemet bör också fungera under en längre tid så att det inte genast behöver ersättas av nya regler.

Beteskravet för mjölkkor i lösdrift

I 4 § djurskyddslagen (1988:534) uppställs särskilda krav på att djur inom husdjurskötseln ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. När 4 § i djurskyddslagen infördes var det en ny bestämmelse som inte hade haft någon motsvarighet i 1944 års lag. Paragrafen infördes uttryckligen för husdjursproduktionen eftersom denna grupp av djur bedömdes vara särskilt utsatt på grund av de ekonomiska intressen som ligger i djurhållningen. I proposition 1987/88:93 som ligger till grund för den gällande djurskyddslagen beskrevs naturligt beteende för mjölkkor i huvudsak utifrån djurhållningssystemet och behovet av betesgång. Det senare beskrevs i följande ordalag (prop. 1987/88:93 s. 21):

För både bundna kor och kor i lösdrift bör dock krav uppställas på betesgång. Särskilt viktigt är detta naturligtvis för de djur som står uppbundna resten av året. I det traditionella sättet att hålla mjölkkor har också ingått att låta djuren gå på bete under sommarhalvåret. Inomhus-hållning sommardag har visats öka frekvensen av vanliga och viktiga sjukdomar. Kravet på betesgång är därför mycket viktigt. Betesgång ger dessutom djuren ett allmänt välbefinnande och god motion samtidigt som djuren får möjlighet till ett naturligt beteende.

Betydelsen av betesgång för mjölkkor utvecklas i utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75). Utredaren framhåller att beteshållning är av stor betydelse ur djurskyddssynpunkt och att det också har tydliga fördelar för djurhälsoläget, t.ex. har det påvisats att vissa klövproblem läker under beteshållning. Därtill framhåller Djurskyddsutredningen att beteskravet påvisats ha stor betydelse ur smittskyddssynpunkt. Möjligheten att kunna hålla kor på bete har visat sig vara viktigt t.ex. i samband med salmonellasaneringar. Betesgång har också andra viktiga samhällsekonomiska värden genom att det bidrar till öppna landskap och biologisk mångfald.

Lagkravet om att mjölkkor ska komma ut på bete kan medföra ökade kostnader för lantbrukarna. Detta påvisades i Jordbruksverkets rapport om beteslagstiftningens effekter på lönsamheten i mjölkföretagen som kom ut 2014 (SJV 2014:16). I rapporten påpekar Jordbruksverket att mycket har förändrats sedan beteskravet infördes i 1988 års djurskyddslag. Till skillnad från tidigare konkurrerar svenska mjölkproducenter på en global marknad, och en betydande andel av den svenska konsumtionen består av importerade varor. Lönsamhetseffekterna av att ha korna ute på bete kan därför se annorlunda ut i dag. Beteskravet kan också vara svårt att genomföra av andra skäl.

Hur betesreglerna ska se ut i detalj utformas av Jordbruksverket. Föreskrifterna ska utarbetas med grund i vetenskapliga slutsatser och beprövad erfarenhet. Som svar på fråga 2015/16:827, Beteskrav för mjölkkor, av Jens Holm (V), anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht den 1 mars 2016 att

man behöver arbeta med att modernisera regelverk och göra dem smartare så att det blir enklare för företagen att leva med de regler vi har, utan att kraven på djurskydd eller kvaliteten i djurhållningen urholkas. Av denna anledning utfärdade Jordbruksverket nya föreskrifter för beteshållning för mjölkkor under våren 2016 (SJVFS 2016:13). I korthet innebär de nya betesreglerna att mjölkkor ska komma ut och ha tillgång till betesmarken minst sex timmar i sträck varje dygn under betessäsongen, som varierar från 60 dygn i de norra delarna av landet till 120 dygn i de södra delarna. De nya föreskrifterna förenklar tidigare regler på flera sätt. Tidigare fanns krav på att djuren ska hållas på bete ett visst antal dygn i sträck. Detta krav har tagits bort i de nya betesreglerna. Tidigare fanns det också särskilda regler som angav när det var tillåtet att hålla djuren inne från betet, t.ex. om man var tvungen att skydda djuren vid svåra väderleksförhållanden. Även dessa regler har tagits bort.

Enligt Jordbruksverket innebär de nya reglerna en ökad flexibilitet, vilket i sin tur gör att lantbrukaren på ett bättre sätt kan ta hänsyn till rådande väderleksförhållanden och de förutsättningar som råder på gården för att kunna planera betes- och utomhushållningen. De nya reglerna innebär också administrativa förenklingar för lantbrukaren. Kravet på journalföring och delvis kravet på betesplan för de lantbrukare som tidigare valt att dela upp sitt bete i tidsperioder har tagits bort. Jordbruksverkets arbete med att förenkla betesreglerna har bedrivits inom ramen för de gemensamma handlingsplanerna för mjölk och kött. I det övergripande arbetet med att ta fram handlingsplanerna har aktörer i hela värdekedjan från producent till konsument deltagit.

Utskottets ställningstagande

Målstyrning i djurskyddslagstiftningen

Regeringen har vid upprepade tillfällen anfört att det är viktigt att djurskyddsbestämmelserna är så målinriktade och flexibla som möjligt, vilket är en målsättning som utskottet stöder till fullo. Många faktorer måste emellertid tas i beaktande i föreskriftsarbetet, dels behovet av att bestämmelser är tydliga, förutsägbara och rättssäkra, dels behovet av att EU-lagstiftning följs. Därtill bör även etiska värderingar aktas på, samt vad som är möjlighet utifrån ett konkurrenskraftsperspektiv. Det är mot denna bakgrund som Djurskyddsutredningen föreslagit en sänkning av detaljeringsgraden i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen givet en noggrann avvägning i varje enskilt fall utifrån de djurskyddsrisiker, behov och förutsättningar som finns. Utskottet noterar att Djurskyddsutredningens förslag om djurskyddslagstiftningens detaljeringsgrad bereds inom Regeringskansliet och ser ingen anledning att efterlysa en ny översyn av regelverket.

Utskottet noterar även att Jordbruksverket sedan flera år haft i uppdrag att arbeta med regelförenkling av föreskrifterna på djurskyddsområdet. Regeringen har nyligen aviserat att Jordbruksverket kommer att få i uppdrag att fortsätta arbetet med att förenkla reglerna och att öka flexibiliteten kring

djurhållningen där så är möjligt. Utskottet välkomnar detta uppdrag och noterar också regeringens förslag om att ett vetenskapligt råd inrättas för att bistå myndigheterna i föreskriftsarbetet. Med hänvisning till dessa ansträngningar och i avvaktan på kommande förslag till en ny djurskyddslagstiftning anser utskottet att motionerna 2016/17:2023 (C) yrkande 21, 2016/17:2446 (SD) yrkande 7, 2016/17:1590 (M) yrkande 2 och 2016/17:131 (M) bör lämnas utan vidare åtgärd.

Kontrollprogram

Djuromsorgs- och kontrollprogram är frivilliga åtaganden som näringen själv initierar. Utskottet delar regeringens syn på kontrollprogram som ett sätt att under kontrollerade former öka flexibiliteten i hur ansvarsfulla djurhållare kan uppnå den djurskyddsnivå som regelverket föreskriver. Av denna anledning är det viktigt att kontrollprogrammen ges goda förutsättningar att utvecklas. Det är samtidigt av grundläggande betydelse att sådana program och kontrollen av dessa vilar på en god rättslig grund. Därför välkomnar utskottet det beredningsarbete som pågår inom Regeringskansliet för hur kontrollprogrammen bäst regleras, och ser fram emot att ta del av de slutsatser som arbetet utmynnar i. Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2016/17:2446 (SD) yrkande 8 och 2016/17:2023 (C) yrkande 24.

Beteskravet för mjölkkor i lösdrift

Utskottet vill påminna om att de djurskyddsbestämmelser som finns motiveras av att det finns ett behov av dem, antingen genom forskningsrön eller genom praktiska erfarenheter. Kravet om betesgång för mjölkkor är utmärkande för den svenska djurskyddslagstiftningen och syftar till att tillgodose kornas grundläggande behov av att röra sig och utföra sina naturliga beteenden. Beteshållningen har visat sig ha många positiva effekter, inte minst på djurhälsoläget och miljön. Utskottet är samtidigt medvetet om att lagkravet kan medföra ökade kostnader för näringen, och att både producenter och kontrollmyndigheten tidigare haft problem med hur beteskravet ska tolkas och genomföras för att det ska anses vara uppfyllt. Jordbruksverkets nyligen reviderade föreskrifter syftar till att tydliggöra och förenkla tidigare regler i flera avseenden. De nya betesreglerna innebär bl.a. större flexibilitet för djurhållare, och dessutom har flera administrativa förenklingar vidtagits. Jordbruksverket har även fortsättningsvis till uppgift att se över och vid behov omarbeta djurskyddsföreskrifterna i takt med att ny vetenskap och praktiska erfarenheter presenteras. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2016/17:1953 (C) och 2016/17:2550 (KD) yrkande 2.

Myndigheternas genomförandearbete med ny lagstiftning

I fråga om myndigheternas genomförandearbete med ny djurskyddslagstiftning får utskottet återigen hänvisa till att beredning av Djurskyddsutredningens förslag pågår inom Regeringskansliet. I avvaktan på ett förslag

till en ny djurskyddslag föreslår utskottet att motion 2016/17:1006 (M) yrkandena 1, 2 och 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Djurskyddskontrollen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurskyddskontrollanters yrkeserfarenhet av djurhållning, översyn av anonyma anmälningar om vanvård och Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroll.

Jämför reservationerna 8 (SD), 9 (C, KD) och 10 (M, SD, C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3300 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls att djurskyddskontrollanter som kontrollerar djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning. Det är viktigt att de som arbetar med djurtillsyn har relevant kompetens.

Enligt kommittémotion 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 26 föreslås att anonyma anmälningar ses över i syfte att minska antalet okynnesanmälningar. Enligt motionärerna hindrar okynnesanmälningar tjänstemännen från att åka ut på akuta kontroller där djuren vanvårdas. Vidare i yrkande 27 anför motionärerna att Jordbruksverket bör få bemyndigande att utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller för att på så sätt bättre följa upp lagens tillämpning.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Senast i betänkande 2015/16:MJU16 uppmärksammade utskottet att regeringen och berörda myndigheter ända sedan ansvaret för djurskyddskontrollen förstatligades 2009 har arbetat för att på olika sätt stärka kontrollen, inte minst genom att förtydliga rutiner och ta fram vägledningar och utbildningar för att öka effektiviseringen. Bland annat har regeringen inrättat ett råd för samordning av djurskyddskontrollfrågor som arbetar för att göra djurskyddskontrollen mer rättssäker, likvärdig och effektiv (Landsbyggsdepartementet, L2012/00649/DL).

De kompetenskrav som ställs på djurskyddsinspektörer framgår av djurskyddslagen (1988:534), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (kontrollförordningen) samt Jordbruksverkets föreskrifter om offentlig djurskyddskontroll (SJVFS 2008:67). Enligt 24 § andra stycket djurskyddslagen ska den myndighet som utövar offentlig kontroll ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som

behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Vidare i artikel 6 i kontrollförordningen anges att den behöriga myndigheten ska se till att samtlig personal som utför offentlig kontroll får utbildning som är lämplig för deras kompetensområde och som gör att de som har den kompetens som krävs kan utföra sina uppgifter och utföra offentlig kontroll på ett enhetligt sätt. Därtill ska personalen hålla sig uppdaterade på sina respektive kompetensområden och vid behov få regelbunden vidareutbildning samt kunna samarbeta över kompetensområden. Dessutom fastställer 10 § i Jordbruksverkets föreskrifter om offentlig djurskyddskontroll att den personal som utför offentlig kontroll ska ha behövlig kompetens inom djurskyddslagstiftningen och bedömning av bristande efterlevnad av djurskyddslagstiftningen.

Regeringen har vid upprepade tillfällen påpekat vikten av att säkerställa de kompetenskrav som ställs på personal inom djurskyddskontrollen. I livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:1 s. 35 f.) ger regeringen exempel på hur myndigheterna redan arbetar aktivt med detta; t.ex. anordnar Jordbruksverket s.k. kalibreringskurser för djurskyddsinspektörerna i syfte att stärka kompetensen och öka samsynen i olika djurskyddsfrågor. Enligt regeringens bedömning är det betydelsefullt att detta arbete fortsätter, och specifika insatser i detta syfte presenteras i handlingsplanen. Bland annat avser regeringen att utveckla en rådgivningsmodell inom animalieproduktionen för ökad kunskapsöverföring och samverkan mellan myndigheter, intressegrupper och näring som rör djuromsorg och lönsamhet genom t.ex. rådgivning.

Som redan nämnts i detta betänkande fick Sverige besök under 2015 av generaldirektoratet för hälsa och livsmedelssäkerhet i syfte att undersöka och bedöma hur Sverige arrangerar utbildningar i djurskydd för personer som sköter grisar eller som jobbar på slakterier. Direktoratet konstaterade att Sverige har ett väl fungerande system för att tillgodose dessa yrkesgruppers djurskyddskompetens, och revisionen slutfördes utan några rekommendationer om behov av åtgärder.

Regeringen och berörda myndigheter vidtar flera förbättringsåtgärder även vad gäller ärendehantering. Rådet för samordning av djurskyddskontrollfrågor arbetar aktivt med att effektivisera hanteringen på länsstyrelserna av anmälningsärenden eftersom många ärenden i efterhand visar sig vara obefogade. Genom att skapa effektiva rutiner för hanteringen av dessa ges möjligheten att lägga mer resurser på planerade kontroller som är riskbaserade. På så sätt kan länsstyrelserna rikta kontrollerna dit behoven är som störst och använda sina resurser effektivt. Den genomsnittliga tiden som länsstyrelserna som kollektiv lägger på olika typer av djurskyddskontroller och beslut minskade under 2015, vilket enligt regeringen tyder på en ökad effektivitet i länsstyrelsernas arbete. Detta framgår av regeringens budgetproposition för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23 s. 62 f.). Det framgår också att länsstyrelserna genomförde knappt 12 000 kontroller under 2015 och hanterade en ungefär lika stor mängd anmälningsärenden. Av de utförda kontrollerna var 39 procent riskbaserade. I Jordbruksverkets rapport om

Djurskyddskontrollen 2015 (dnr N2016/03210/DL) bedömer myndigheten att antalet brister i djurhållningen av lantbrukets djur generellt minskat under 2015, jämfört med tidigare år. Enligt rådet är det inte desto mindre angeläget att ytterligare underlätta och effektivisera hanteringen av anmälningsärenden. Av bl.a. denna anledning förstärktes myndigheternas resurser för arbetet med att utveckla djurskyddskontrollen med sammanlagt 30 miljoner kronor 2016 (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:310).

I fråga om Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontrollen möjliggjordes detta i förordning (2015:295) om ändring i förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk. Det framgår av 14 a § att Jordbruksverket på begäran av en länsstyrelse och inom sitt verksamhetsområde får utföra sådana revisioner som avses i artikel 4.6 i kontrollförordningen av länsstyrelsernas kontrollverksamhet, där bestämmelsen tillämpas eller har gjorts tillämplig enligt nationell rätt. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2015. Samma möjlighet till revision infördes även i Livsmedelsverkets instruktion. Dessa ändringar uppmärksammades i budgetpropositionen för 2016: ”En viktig aspekt i livsmedelskontrollen är revisioner. [...] Regeringen har även genom ändring av Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets respektive instruktion gett myndigheterna rätt att på länsstyrelsernas begäran utföra revision av länsstyrelsernas kontroll” (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23 s. 52).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid upprepade tillfällen framhållit den centrala betydelsen som djurskyddskontrollen har för det övergripande målet om ett gott djurskyddsläge i landet. En välfungerande djurskyddskontroll är även av avgörande betydelse för den enskilda djurhållarens rättstrygghet och rättssäkerhet. Utskottet anser att de lagstadgade kompetenskrav som ställs på djurskyddskontrollanter redan överensstämmer med det viktiga uppdrag som denna personal har inom djurskyddskontrollen. Däremot krävs kontinuerliga insatser för att säkra djurskyddsinspektörernas kunnande, vilket också är regeringens uttalade ambition. Utskottet uppmärksammar därför med tillfredsställelse att regeringen tagit flera initiativ under de senaste åren för att förbättra djurskyddskontrollen, inte minst vad gäller just kompetenshöjande åtgärder. Utskottet ser särskilt positivt på det stöd som Rådet för samordning av djurskyddskontrollfrågor erbjuder.

I fråga om okynnesanmälningar är det onekligen så att alla typer av obefogade anmälningar är en belastning för djurskyddskontrollen. Utskottet välkomnar de insatser som Rådet för samordning av djurskyddskontrollfrågor vidtar i syfte att skapa effektiva rutiner för hanteringen av anmälningsärenden för att på så sätt rikta resurser till planerade kontroller som är riskbaserade.

Slutligen vad avser Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontrollen konstaterar utskottet att detta möjliggjordes i förordning (2015:295) om ändring i förordningen (2009:1464) med

instruktion för Statens jordbruksverk. Utskottet ser i dagsläget ingen anledning att utöka Jordbruksverkets befogenheter i denna fråga.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser utskottet att de förslag som förs fram i motionerna 2016/17:3300 (SD) yrkande 10 och 2016/17:2023 (C) yrkandena 26 och 27 till betydande del redan är tillgodosedda och avstyrker dem därmed.

Sjukdomar och smittskydd inklusive djurens hälso- och sjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kontroll av djur som färdas över Sveriges gränser, kartläggning av älgflugan och skydd av yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård.

Motionerna

Djursjukdomar och smittskydd

I motion 2016/17:1650 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) framhålls att Sverige ska frångå Schengenavtalet och hörsamma veterinärer och införa kontroll av alla djur som färdas över Sveriges gränser. Den fria rörligheten och det minskade antalet kontroller den har medfört har inneburit att djur, främst hundar, har insjuknat i sjukdomar som tidigare inte funnits i Sverige, t.ex. rävens dvärgbandmask. För att komma till rätta med problemet föreslår motionärerna att ett krav på att avmaskning av hundar ska ha skett före inresa till Sverige införs, i likhet med de krav som Finland redan har.

I motion 2016/17:2357 av Carl-Oskar Bohlin (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att kartlägga vilka smittor och sjukdomar älgflugor kan överföra till människor. I dagsläget finns mycket lite forskning gjord om älgflugan. Vidare i yrkande 2 framhålls att regeringen ska utreda förutsättningarna för att bekämpa älgflugor i de områden där de finns i mycket stor omfattning.

Yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård

I kommittémotion 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att skydda yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård. Att denna yrkestitel inte är skyddad innebär att allmänheten ibland vilseleds eller riskerar felaktig behandling av sina husdjur av personer som saknar rätt utbildning och kompetens.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djursjukdomar och smittskydd

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23 s. 64) att djurhälsoläget i landet är gott. Jordbruksverket har som mål är att Sverige ska hållas fritt från allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Om en sådan sjukdom upptäcks genom rutinemässig övervakning eller genom att djur visar symtom vidtas åtgärder för att utrota smittämnet så fort som möjligt. Ett stort antal misstankar utreds varje år, men i de flesta fall avskrivs misstanken efter utredning.

Utskottet har senast i betänkande 2014/15:MJU10 behandlat frågor om djursjukdomar och kopplingen till den fria rörligheten. Utskottet uppmärksammade då att transport av både lantbrukets djur och sällskapsdjur ökat till och från Sverige alltsedan det svenska inträdet i EU. För att den ökade rörligheten inte ska leda till ökad spridning av smittsamma sjukdomar har insatser gjorts för att anpassa det förebyggande smittskyddet, liksom för att skapa ett EU-gemensamt regelverk som gör det möjligt att stoppa, bekämpa och utrota smittor. Förflyttning av djur inom EU och från tredjeland till EU är av denna anledning reglerat både vad gäller införsel av både handelsdjur och sällskapsdjur för icke-kommersiellt syfte. Vad gäller det senare, dvs. förflyttning av hund, katt eller iller till ett EU-land från ett annat EU-land, eller från ett tredjeland med EU-villkor, reviderades reglerna senast i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 576/2013. I korthet innebär förordningen att sällskapsdjur kan resa med sin ägare eller ägarens ombud om de är id-märkta, har ett pass som kan bevisa deras identitet och att de har vaccinerats mot rabies. Djuret ska anmälas hos tullen. För djur som reser i grupp om fler än fem och för djur som förflyttas i ekonomiskt syfte gäller s.k. handelsregler. Handelsdjur måste utöver id-märkning, rabiesvaccination, pass och tullanmälan även vara besiktigade och uppvisa Tracesintyg. Särskilda skyddsåtgärder mot rabies framgår av artikel 36 i kommissionens förordning (EU) nr 576/2013.

Vad beträffar rabies utför bl.a. Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) en nationell översyn av såväl det förebyggande arbetet som beredskapen inför ett eventuellt utbrott av sjukdomen. Som svar på fråga 2016/17:535, Rabies i Sverige, av Åsa Coenraads (M) uttryckte landsbygdsministern i december 2016 sitt fulla förtroende för myndigheternas arbete med frågan. Ministern anser inte att det i nuläget finns anledning för regeringen att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga rabies eller för att öka beredskapen för ett utbrott i landet.

Andra regler gäller för införsel av djur till EU från ett tredjeland utan EU-villkor, dvs. från de länder som inte har samma rabieskontroll som finns inom unionen. Dessa regler är striktare och innebär att levande djur, och även djurprodukter och livsmedel från tredjeland utan EU-villkor, bara får föras in över särskilda gränskontrollstationer. Djur ska i regel placeras i karantän.

När det gäller smittsamma sjukdomar hos djur, parasiter inberäknat, är Jordbruksverket ansvarig myndighet för kontroll och bekämpning samt för övervakning av det nationella sjukdomsläget. Till följd av att rävens dvärgbandmask upptäcktes i Sverige i december 2010 har ett intensivt arbete pågått med att ta fram kunskap om parasitens förutsättningar i svensk natur. Undersökningar visar att utbredning av parasiten fortfarande är mycket begränsad men att lokala smitthärdar förekommer.

Den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) har identifierat infekterade vilda djurs gränsöverskridande rörelser som den viktigaste potentiella vägen för införande av rävens dvärgbandmask. Enligt Efsa är hundars roll av begränsad betydelse för parasitens livscykel. Efsa anser samtidigt att risken för att parasiten införs i tidigare parasitfria områden skulle kunna minskas om hundar behandlas före inresa. Eftersom förebyggande hälsoåtgärder utgör en börda bör de stå i proportion till risken för spridning av infektion. Av denna anledning tillämpas förebyggande hälsoåtgärder på förflyttning av hundar endast vid införsel till EU-länder eller delar av EU-länders territorium där infektionen inte har dokumenterats. Eftersom Sverige har rapporterat fall av infektion hos vilda djur sedan december 2010 uppfyller Sverige inte längre de krav som ställs för att få tillämpa de särskilda reglerna.

I fråga om älgflugan, även kallad hjortlusflugan eller lusflugan, är detta en hudparasit som föredrar hjortdjur såsom älg. Enligt SVA har parasiten dokumenterats i Sverige sedan mitten av 1700-talet. Enligt myndigheten är älgflugan inte förknippad med någon allmänfarlig djursjukdom som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Undersökningar pågår vid SVA om älgflugans betydelse för hjortdjurs hälsa. Älgflugan har hittills kopplats till rapporter om helt eller delvis hårlösa älgar. Ytterligare undersökningar pågår.

Yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård

Enligt lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård krävs legitimation eller godkännande för fem yrkesgrupper inom djurhälsovård och djursjukvård, bl.a. för den som arbetar som godkänd legitimerad fysioterapeut. Djurhälsopersonalen ska arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet och följa regler om t.ex. journalföring och tystnadsplikt. Den 1 april 2016 beslutade Jordbruksverket om föreskrifter och allmänna råd om behörigheter för djurhälsopersonal (SJVFS 2016:9).

De regler som gäller för godkännande av verksamhet för den som har legitimation som fysioterapeut framgår av 5 kap. 1–12 §§. I korthet innebär dessa regler att en legitimerad fysioterapeut måste gå en tilläggsutbildning för att få ett godkännande att arbeta inom djurens hälso- och sjukvård. I föreskrifterna är det fastlagt vad en sådan utbildning ska innehålla och hur lång den ska vara. Ansökan om godkännande för arbete inom djurens hälso- och sjukvård görs till Jordbruksverket.

Det finns också de som arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen, t.ex. fysioterapeuter. De som arbetar yrkesmässigt inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen omfattas av ett behandlingsförbud som begränsar vad de får göra. Behandlingsförbudet innebär bl.a. att de inte får utföra operativa ingrepp eller ge injektioner, utföra behandlingar som kan orsaka ett lidande som inte kan anses obetydligt eller behandla djur som kan misstänkas ha en epizooti eller en zoonos. De får inte heller behandla ett djur så att det utsätts eller riskerar att utsättas för skada eller annat lidande. Detta innebär att varken själva behandlingen får vara olämplig eller att djuret genom behandling inte får den veterinärvård det behöver. Lagstiftningen på området innebär att även om personen i fråga inte hade tillräckliga kunskaper för att förstå att konsekvensen kunde bli sådan kan den dömas för brott.

Utskottets ställningstagande

Djursjukdomar och smittskydd

Djurhälsoläget i Sverige är gott, bl.a. därför att nuvarande och tidigare regeringar aktivt och långsiktigt har arbetat med att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. Gemensamma och nogsamt utformade regler för förflyttning av djur inom EU och från tredjeland till EU är av grundläggande betydelse för att bibehålla det goda djurhälsoläget som råder. Det är utskottets uppfattning att gällande regler för införsel av sällskapsdjur till Sverige liksom övriga EU-länder är anpassat till de risker för smittspridning som sådan aktivitet är behäftat med. I fråga om särskilda skadeinsekter i Sverige, såsom rävens dvärgbandmask, anser utskottet att de åtgärder som motionärerna föreslår i syfte att begränsa parasitens utbredning inte är lämpliga för detta ändamål, i huvudsak eftersom hundar endast är av sekundär betydelse för parasitens livscykel. Att återinföra obligatorisk medicinering av hundar före inresa till Sverige där parasiten redan finns dokumenterad är dessutom inte rättsligt möjligt eftersom det inte står i proportion till den börda som en sådan skyldighet skulle innebära. I fråga om älgflugans förekomst i Sverige hänvisar utskottet till SVA:s vetenskapliga bedömning att älgflugan inte är behäftad med någon allmänfarlig djursjukdom och att undersökningar redan pågår om dess betydelse för hjortdjurs hälsa.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2016/17:1650 (SD) om kontroll av djur som färdas över Sveriges gränser och motion 2016/17:2357 (M) yrkandena 1 och 2 om älgflugan.

Yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård

Utskottet är väl införstått med att djurägare som anlitar personal som arbetar med djurens hälso- och sjukvård måste kunna lita på att personalen har rätt kunskaper. Det är utskottets bedömning att gällande regler mer än väl

motsvarar denna målsättning, och utskottet påminner om att behörighetskraven för yrkestiteln fysioterapeuter inom djurens hälso- och sjukvård reviderades i enlighet med vetenskapliga rön och praktisk erfarenhet så sent som våren 2016. Utskottet anser att den åtgärd som föreslås i motion 2016/17:2023 (C) yrkande 22 redan är tillgodosedd och att den därför bör lämnas utan vidare åtgärd.

Djurförsök inom medicinsk forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om djurförsök i medicinsk forskning.

Jämför reservation 11 (V, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6 anför motionärerna ett tillkännagivande om djurförsök. Inom högre utbildning i Sverige förekommer fortfarande djurförsök av rutin. Alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer borde få grundläggande utbildning om alternativa metoder.

I motion 2016/17:2180 av Josef Fransson (SD) ställs krav på en översyn av den etiska bedömningen för djurförsök inom medicinsk forskning. Enligt motionären ställer svenska regler ibland högre krav på forskning med försöksdjur än forskning på människor. En bättre balans behöver hittas mellan medicinsk nytta och försöksdjurens lidande.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Under senare år har utskottet behandlat flera förslag som rör djurförsök, bl.a. definition av djurförsök, tillstånd, användningen av försöksdjur, ansvar för tillståndshavare och utveckling av djurförsöksverksamheten i enlighet med principen om de tre r:en (från engelskans replace, reduce, refine). Principen innebär att *ersätta* djurförsök i den mån det är möjligt med djurfria metoder, att *begränsa* antalet djur i försöken och att *förfina* metoderna för att minska lidandet för djuren som används. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål nämns principen om de tre r:en för första gången i EU-lagstiftningen, och den görs också till ett bindande rättsligt krav för alla aspekter av skötsel och användning av djur för dessa ändamål. Till följd av detta genomsyrar de tre r:en även svensk rätt på området.

Regeringen och berörda myndigheter arbetar aktivt för att uppfylla direktiv 2010/63/EU, bl.a. genom att fler alternativa metoder utvecklas och tas i bruk för att undgå behovet av försöksdjur. Utskottet har behandlat regeringens

förslag att inrätta ett kompetenscentrum för alternativa metoder till djurförsök i enlighet med de s.k. 3R-principerna (prop. 2013/14:41). Motivet till regeringens förslag är att 3R-området omfattar olika slags verksamheter och med ett flertal aktörer inblandade. För att arbetet med alternativa metoder till djurförsök ska förbättras krävs ett utvecklat samarbete mellan berörda parter såsom myndigheter, universitet och högskolor, forskningsfinansiärer och organisationer samt att dessa aktörers erfarenheter och kompetens tas till vara. Verksamheten ska bidra till att stärka djurskyddet genom samordning och kompetensutveckling på djurförsöksområdet. 3R-centret ska också stödja de djurförsöksetiska nämnderna i frågor om alternativa försöksmetoder. Riksdagen biföll regeringens förslag (bet. 2013/14:MJU14, rskr. 2013/14:151). Genom ett regeringsbeslut i november 2014 uppdrogs Jordbruksverket att inrätta detta centrum (L2014/2900/DL), och uppdraget redovisades till Regeringskansliet i slutet av 2015 (SJV 2015:26). I rapporten redogör Jordbruksverket för 3R-centrets uppgift att främja och samordna arbetet med alternativa metoder till djurförsök. I november 2016 beslutade riksdagen om att anslaget för kompetenscentrum för 3R-frågor ska ökas med 15 miljoner kronor årligen under perioden 2017–2020 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23, bet. 2016/17:MJU2, rskr. 2016/17:94). Den 24 januari 2017 lämnade Jordbruksverket information till utskottet om att kompetenscentrumet för 3R-frågor kommer att vara operativt inom kort. Jordbruksverket upprepade sin tidigare redovisade bedömning om att det nationella 3R-arbetet kommer att stärkas betydligt till följd av 3R-centret.

Utskottet har under senare år även behandlat frågor om djurförsöksetisk prövning, senast i betänkande 2013/14:MJU14. Som framgår av 21 § djurskyddslagen (1988:534) ska djurförsök prövas av en regional djurförsöksetisk nämnd, och försöket får inte påbörjas innan nämnden har godkänt det. I princip ska värdet av försöket vara större än det lidande djuren kan utsättas för, och det ska inte finnas något tillräckligt bra alternativ till att använda djur. Nämnden ska i detta avseende göra en lidande- och nyttoanalys av försöket från etisk synpunkt där djurets lidande ska vägas mot den förväntade nytta som försöket kan komma att resultera i för människor, djur eller miljö. Av samma paragraf framgår även att den regionala djurförsöksetiska nämnden ska pröva om förutsättningarna i 19 § 1–3 djurskyddslagen är uppfyllda. Nämnden ska också fastställa försökets svårighetsgrad. Nämndens beslut är bindande, men kan överklagas till den centrala djurförsöksetiska nämnden i de fall de går emot den sökande. Den centrala djurförsöksetiska nämnden ska även utvärdera vissa djurförsök i efterhand.

Flera utredningar har poängterat de djurförsöksetiska nämndernas grundläggande funktion i främjandet av principen om det tre R:en och därmed också för efterlevnaden av direktiv 2010/63/EU. I prövningen är det av avgörande betydelse att nämnderna har kunnande nog att beakta de tre R:en. Jordbruksverket har anfört att den djurförsöksetiska prövningen kommer att underlättas och förbättras till följd av att 3R-centret som kan bistå nämnderna med kompetens och information inrättas.

Utskottets ställningstagande

Till följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål genomsyrar principen om de tre R:en det EU-gemensamma regelverket för djurförsökverksamhet och därmed även svensk rätt på området. Strävan är att successivt ersätta användningen av försöksdjur med andra metoder som inte inbegriper djur. På grund av denna målsättning har Jordbruksverket fått i uppdrag att inrätta ett nationellt kompetenscentrum för 3R-frågor, vilket enligt uppgift från myndigheten kommer att vara operativt inom kort. Syftet med 3R-centret är att främja och samordna arbetet med alternativa metoder till djurförsök tillsammans med djurskyddsorgan, djurförsöksetiska nämnder, myndigheter, forskare och djurskyddsorganisationer. Det är utskottets uppfattning att 3R-centret på så sätt kommer att arbeta med kompetenshöjande frågor om alternativa metoder utifrån ett helhetsgrepp där samtliga berörda aktörer inbegrips. Utskottet, som inte närmare vill föregripa de specifika insatser som 3R-centret avser att vidta, föreslår därför att motion 2016/17:2557 (KD) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller den etiska prövningen som föregår djurförsök påminner utskottet om att det av 19 § 1–3 djurskyddslagen (1988:534) följer att djurförsök får användas om syftet med verksamheten inte kan uppnås med någon annan tillfredsställande metod utan användning av djur. Regelverket innebär med andra ord att djurförsök ska tillämpas där nyttan är större än det lidande djuren utsätts för. Motion 2016/17:2180 (SD) avstyrks med hänvisning till det ovan anförda.

Regler för djurtransporter och mobil slakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om reglerna för transport av djur och ett motionsyrkande om reglerna för mobil slakt.

Motionerna

I motion 2016/17:1395 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (båda SD) anförs att det ska råda värdiga förhållanden vid djurtransporter. EU-reglerna stipulerar att djurtransporter får vara upp till 28 timmar långa, med endast en kort rast på vägen. Detta anser motionärerna vara en orimligt lång transporttid under de förhållanden som råder i transportutrymmena.

I motion 2016/17:592 av Elin Lundgren (S) framhålls att se över möjligheten att införa krav på mekanisk ventilation vid transport av kycklingar. EFSA anser att det genom mekanisk ventilation går att minska riskerna för att kycklingarna ska dö i samband med transport.

I kommittémotion 2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3 framförs att alla bidrag till transport av levande djur måste upphöra. De långa och ofta plågsamma djurtransporterna som förekommer inom EU är oacceptabla. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 2 ett tillkännagivande om mobil slakt. Genom att underlätta tillkomsten av mobila och gårdsnära slakterier kan behovet av långväga transporter av djur minskas. Sverige måste därför inom EU driva att reglerna tydliggörs så att mobil slakt kan tillåtas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

På grundval av den stora betydelse som utskottet tillmäter frågan om förbättrade djurskyddskrav vid transport av levande djur föreslog ett enigt utskott ett tillkännagivande till regeringen i betänkande 2010/11:MJU20. Utskottet påpekade i sin framställan att transportererna är stressande för djuren på flera sätt: dels själva transporten, dels i- och urlastningen. Sverige har därför en viktig uppgift att fylla när EU kommer att se över djurtransportsförordningen, dvs. rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring i direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Utskottet anförde att flera förbättringar måste åstadkommas, bl.a. en åtta timmars maxgräns för transporter inom EU, som i dag kan vara mycket långa. Även ytan som varje djur har till förfogande under transporten måste ses över, och förbudet mot transport av sjuka djur måste genomföras. För transporter inom Sverige är det önskvärt att stödja utvecklingen av lokala och/eller mobila slakterier för att på så sätt kunna minska transporttiderna. Reglerna för nödslakt kan också behöva ses över. Än viktigare är att minska stressen vid i- och urlastning. När formella brister vid djurtransporter upptäcks ska detta leda till åtal, och för att ge transportörerna ekonomiska incitament att förbättra djurens villkor vid transporter bör sanktionsavgifter införas för slaktdjurtransporter med höga dödlighetstal. Riksdagen följde utskottets förslag om ett tillkännagivande (bet. 2010/11:MJU20 punkt 11, rskr. 2010/11:231).

Av regeringens skrivelse 2015/16:75 (s. 139) framgår de åtgärder regeringen vidtagit för att tillgodose riksdagens tillkännagivande. Bland annat framgår det att regeringen har begärt vetenskapligt underlag från myndigheter om hur djurvälståndet vid transport kan förbättras, att regeringen har lyft fram frågan vid EU:s jordbruks- och fiskeråd samt att landsbygdsminister Sven-Erik Bucht i september 2015 pekade ut behovet av förbättrad lagstiftning vad gäller djurtransporter i ett brev till EU:s hälsokommissionär. Vidare framhåller regeringen att antalet småskaliga slakterier i Sverige har ökat under de senaste åren, från 113 stycken 2008 till 168 år 2014, vilket i många fall innebär att transporttiden i Sverige kan minska. Avslutningsvis framhåller regeringen i sin skrivelse att ärendet bereds vidare.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht lyfte återigen fram frågan om djurtransporter på jordbruks- och fiskerådets möte den 14–15 november 2016.

Regeringen anförde bl.a. att medlemsstaterna måste använda de verktyg de har för att stävja regelbrott och att det finns behov av att överväga gällande djurskyddsregler, särskilt när det gäller transporttider, utrymmen för djuren, viloperioder och vattning och utfodring av djur samt transport under perioder då utomhustemperaturen är hög. Som svar på fråga 2016/17:457, Det svenska initiativet om djurtransporter i EU, av Jesper Skalberg Karlsson (M) påpekade landsbygdsministern den 14 december 2016 att många angelägna djurskyddsfrågor såsom frågan om långa djurtransporter kommer att kunna behandlas i den kommande djurskyddsplattformen. Djurskyddsplattformen har redovisats i närmare detalj tidigare i detta betänkande (se s. 9).

Vad beträffar djurtransporter inom EU sjösatte kommissionens generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet i maj 2015 ett pilotprojekt i syfte att förbättra djurskyddet för djur som transporteras inom unionen och till tredjeländer för slakt, gödning och avel. Projektet syftar till att utveckla och sprida riktlinjer för bästa praxis vad gäller transport av nötkreatur, hästar, svin, fjäderfä och får. Projektet pågår fram till slutet av 2018.

Vad gäller ventilation vid transport av ryggradsdjur från ett EU-land till ett annat EU-land i samband med ekonomisk verksamhet finns allmänna bestämmelser i 2 kap. transportförordningen. Sammanfattningsvis ska det finnas tillräckligt med utrymme i djurens bås och på varje nivå för att säkerställa att ventilationen ovanför djuren är tillräcklig när de står upp, utan att det på något vis begränsar deras naturliga rörelser. Särskilda bestämmelser för transport av fjäderfä framgår av Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur (SJVFS 2010:2 kap. 6, 30–31 §§). Av dessa regler framgår bl.a. att fordonets lastutrymme vid transport av dagsgamla kycklingar ska vara försett med mekanisk ventilation som ska kunna övervakas kontinuerligt.

En fråga som utskottet tidigare ägnat stor uppmärksamhet är EU-bidrag till transporter av levande djur. Till följd av kritik från allmänheten och bl.a. svenska påtryckningar togs EU:s exportbidrag till transport av levande djur som ska föras till slakt bort i december 2005. Bidrag till transport av avelsdjur togs bort något senare. Sedan juli 2013 tillämpar EU inga exportbidrag. Vid WTO-ministermötet i Nairobi i december 2015 fattade handelsministrarna ett beslut om att fasa ut exportbidrag med omgående eliminering av exportbidrag för utvecklade länder. WTO-beslutet innebär att EU inte kan återinföra exportbidrag.

Regelverket för slakt är harmoniserat sedan 2004 till följd av det s.k. hygienpaketet, dvs. Europaparlamentets och rådets förordningar 852/2004/EG, 853/2004/EG och 854/2004/EG. Grundregeln är att djur som ska bli livsmedel ska avlivas och slaktas på ett godkänt slakteri. Mobil slakt är förenligt med de struktur- och hygienkrav som ställs på slakterier för att dessa ska anses vara godkända. Det finns inte heller några undantag för mobil slakt. Under 2015 startade företaget Hälsingestintan AB Sveriges första mobila slakteri för kommersiell slakt av storboskap. Konstruktionen är helt autonom med egen elektricitet, vatten och värme. Slakteriet åker direkt till gården där

uppfödaren har sina djur och genomför en så stressfri slakt som möjligt. Enligt uppgift från Näringsdepartementet är konceptet på export till Frankrike.

Ett hinder för den mobila slaktens utveckling är den lagstadgade levandedjursbesiktningen som är behäftad med stora kostnader. Likaså har många mindre gårdar inte förutsättningar att ta emot ett mobilt slakteri. För att öka möjligheterna till småskalig och mobil slakt och stärka svenska nötköttproducenters konkurrenskraft pågår forskning och utvecklingsarbete vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa vid Sveriges lantbruksuniversitet i Skara. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23 s. 28) framgår att regeringen har lämnat ett uppdrag till Jordbruksverket att i nära samverkan med Livsmedelsverket öka tillväxten genom en smartare livsmedelskedja. Regeringen redovisar att 12,4 miljoner kronor avsattes under 2015 för att sänka kostnaderna för köttkontroll, vid mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Medlen har även kunnat användas för att finansiera kostnader för godkännandeprövning av mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Antalet små aktiva slakterier och vilthanteringsanläggningar fortsätter att öka.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare påpekat finns det få frågor som har så hög prioritet från djurskyddssynpunkt och som engagerar så många som just transport av levande djur. På grundval av det breda engagemang som finns i denna fråga beslutade riksdagen 2011 om ett tillkännagivande till regeringen med ett antal förslag på hur Sverige ska driva djurtransportfrågorna framåt (bet. 2010/11: MJU20 punkt 11, rskr. 2010/11:231). Utskottet kan med tillfredsställelse konstatera att den nuvarande regeringen liksom den föregående aktivt arbetar för större djurskyddshänsyn vid transport av levande djur, både vad gäller bättre efterlevnad av gällande regler och vad gäller en översyn av transportförordningen. För att tillgodose riksdagens tillkännagivande förutsätter utskottet att regeringen fortsätter detta arbete och föreslår därmed att motion 2016/17:1395 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller mekanisk ventilation vid transport av kycklingar hänvisar utskottet till att Sverige redan driver frågan om att större djurskyddshänsyn ska tas vid utformningen av gällande regler. I och med det föreslår utskottet att även motion 2016/17:592 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

I fråga om subventioner till transport av levande djur påminner utskottet om att sådana bidrag lyckligtvis är avvecklade sedan flera år tillbaka, och att exportbidrag dessutom inte kan återinföras. Utskottet påminner också om att mobil slakt är tillåtet enligt EU-lagstiftningen och att det också förekommer. Därmed avstyrker utskottet motion 2016/17:2557 (KD) yrkandena 3 och 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 52 motionsyrkanden om bl.a. offentlig förevisning av djur, regler och ansvar för katter, djurförbud samt import och märkning av kött från djur som slaktats utan bedövning med hänvisning till att samma eller i princip samma förslag redan har behandlats under mandatperioden.

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som ingår i bilaga två rör samma eller i princip samma frågor som utskottet tidigare behandlat under denna mandatperiod i betänkandena 2015/16:MJU16 Djurskydd, 2014/15:MJU10 Djurskydd, 2015/15:MJU3 Livsmedelspolitik och 2015/15:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Riksdagen avslog samtliga motionsyrkanden i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inga skäl till att utskottet nu skulle göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsyrkandena igen.

Reservationer

1. Djurskyddsarbetet inom EU, punkt 1 (M, SD, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2010 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 20.2 och
avslår motionerna
2016/17:636 av Catharina Bråkenhielm (S) och
2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Sverige är ett av de länder i världen som har högst djurskydd. Vi ligger långt över hur det ser ut i övriga länder i EU. Vi ställer höga krav på våra lantbrukare, vilket också ger resultat. Vi har också Europas friskaste djur och använder i särklass minst antibiotika till djur i EU. Våra kor får gå ute och beta på sommaren. Grisar får röra sig fritt, har knorren kvar och smågrisarna får dia hos suggan längre än i övriga Europa. Det goda djurskyddet lönar sig. Regeringen ska verka för högre djurskydd inom unionen.

2. Djurskyddsarbetet inom EU, punkt 1 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5 samt
avslår motionerna
2016/17:636 av Catharina Bråkenhielm (S) och
2016/17:2010 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 20.2.

Ställningstagande

För att svenska bönder inte ska missgynnas är det viktigt att djurskyddslagstiftningen harmoniseras inom EU genom att EU-kraven skärps. Strävan i regeringens arbete måste därför vara att svenska bestämmelser på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning för arbetet inom EU. Det är dessutom viktigt att befintliga regler också följs. Redan 2001 blev rutinmässig kupering av grisarnas svansar förbjuden inom EU. Trots detta får, enligt EU:s livsmedelsmyndighet EFSA, den allra största delen av alla grisar inom EU sina svansar bortklippta. EU-kommissionen har framhållit att direktivet mot svanskupering inte följs. Sedan 2006 är det förbjudet inom EU att blanda antibiotika i djurfoder i tillväxtfrämjande syfte. Men även denna regel kringgås ofta i praktiken. I mars 2016 beslutade Europaparlamentet att införa förbud mot förebyggande gruppbehandling med antibiotika. Däremot ges fortfarande utrymme för att kunna strö medicin på fodergivor eller ge det via vatten. Det är viktigt att regeringen arbetar för att täppa till dessa kryphål.

3. Målstyrning i djurskyddslagstiftningen, punkt 3 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 21 och

avslår motionerna

2016/17:131 av Jan Ericson (M),

2016/17:1590 av Betty Malmberg (M) yrkande 2 och

2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Svenskt jordbruk är bäst i världen när det exempelvis gäller låg antibiotikaresistens, liten förekomst av salmonella och god omsorg om djuren. För att vi ska kunna upprätthålla de här högre kraven i ett internationellt perspektiv måste svenskt jordbruk ha rätt förutsättningar. Dagens djurskyddslag bör därför reformeras så att dess reglering går från detaljstyrning till målstyrning med bibehållen djurskyddsnivå.

4. Målstyrning i djurskyddslagstiftningen, punkt 3 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 7 och
avslår motionerna
2016/17:131 av Jan Ericson (M),
2016/17:1590 av Betty Malmberg (M) yrkande 2 och
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 21.

Ställningstagande

Sveriges lagstiftning kring djuromsorg är unik och går mycket längre än vad andra stora livsmedelsproducerande konkurrentländer använder. En god djuromsorg uppnås i de flesta fall för att lantbrukaren eftersträvar att djuren ska växa och må bra. Vi anser därför att en översyn av den svenska djurskyddslagstiftningen bör göras för att djurskyddslagstiftningen ska bli mer målstyrd i stället för detaljstyrd. Djurens hälsa ska vara i fokus samtidigt som lagstiftningen ska vara anpassad till dagens animalieproduktion och dess behov.

5. Kontrollprogram, punkt 4 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 och
avslår motion
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 24.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna ser positivt på att näringarna tar fram egna djuromsorgsprogram där djuromsorgen förstärks samtidigt som de senaste vetenskapliga

och tekniska landvinningarna kan tas till vara. Programmen är ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion. De bidrar också till ökad djurvälstånd, förbättrad djurhälsa, en ökad investeringsvilja samt stimulerar till nya innovationer och teknikutveckling.

6. Kontrollprogram, punkt 4 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 24
och
avslår motion
2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Även om det svenska djurskyddet är betydligt bättre än resten av EU så finns det fler förbättringar som kan göras. Svensk Fågel har framgångsrikt arbetat fram ett djurvälståndsprogram som har lyft branschen. Centerpartiet vill se fler djurvälståndsprogram där bl.a. branschorganisationer, slakterier, handelskedjor och producenter arbetar tillsammans.

7. Betesgång för mjölkkor, punkt 5 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2550 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår motion
2016/17:1953 av Staffan Danielsson och Fredrik Christensson (båda C).

Ställningstagande

Sveriges mjölksektor upplever en mycket allvarlig kris. En anledning till att svenska mjölkbönder har svårt att få lönsamhet i sin verksamhet är att konkurrensen i Europa är grovt snedvriden på grund av ländernas olika förutsättningar att ta del av EU:s stora jordbruksstöd. Kraftfulla politiska åtgärder behöver vidtas om inte mjölkproduktionen i Sverige helt ska försvinna. Vi vill att det s.k. beteskravet för mjölkkor i lösdrift förändras. I dag är svenska mjölkbönder förhindrade att ansöka om betesstöd från EU på grund av de nationella reglerna om att mjölkkor måste gå ute och beta under sommaren. Med ett slopat nationellt beteskrav kan svenska mjölkbönder med kor i lösdrift, i likhet med sina europeiska kolleger, få betesstöd från EU. Detta är ett steg mot mer lika konkurrensvillkor för Sveriges mjölkbönder. Det svenska beteskravet är till för att garantera att mjölkkorna får utöva sitt naturliga beteende under årets varmare månader. De kor som går i lösdrift kan dock röra sig fritt och utöva sitt naturliga beteende året om; de väljer själva när de äter, vilar och i många fall när de mjölkas. Sveriges bönder har en hög medvetenhet om djurskydd och är måna om sina djurs hälsa. De allra flesta skulle släppa ut sina djur oavsett beteskravet.

8. Djurskyddskontrollen, punkt 7 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3300 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och
avslår motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 26.

Ställningstagande

Det är viktigt att skapa de förutsättningar som krävs för ett upprätthållande av djurskyddet. Ibland måste djur omhändertas, och varje gång detta sker är en tragedi. Det finns dock ett befogat missnöje över hur detta kan gå till. Det är viktigt att de som arbetar med djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vi menar därför att de som arbetar med djurskyddstillsyn av djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning.

9. Djurskyddskontrollen, punkt 7 (C, KD)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 26 och

avslår motion

2016/17:3300 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

I dag går det att anonymt anmäla vanvård av djur, vilket Centerpartiet tycker är bra. Men det finns en problematik i att många anonyma anmälningar är okynnesanmälningar på grund av t.ex. grannfejd eller osämja. Detta belastar samhället i form av onödiga kontrollbesök och hindrar tjänstemännen från att åka ut på riktigt akuta kontroller där djuren vanvårdas. Centerpartiet vill därför se en översyn av anonyma anmälningar i syfte att minska antalet okynnesanmälningar.

10. Jordbruksverkets revision av länsstyrelsernas arbete, punkt 8 (M, SD, C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Johan Hultberg (M), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Runar Filper (SD) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 27.

Ställningstagande

För att följa upp tillämpningen av djurskyddslagen vill Centerpartiet att Jordbruksverket får bemyndigande att utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller.

11. Djurförsök inom medicinsk forskning, punkt 11 (V, KD)

av Jens Holm (V) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6 och
avslår motion
2016/17:2180 av Josef Fransson (SD).

Ställningstagande

Människan har ett ansvar att värna andra levande varelser. Det innebär att människan ska ta väl hand om de djur som hon har i sin vård och sörja för att dessa djur får leva ett så naturligt liv som möjligt. Onödigt lidande ska inte förekomma. I brist på bättre alternativ kan dock djurförsök i vissa särskilda fall accepteras för att tillgodose människors legitima intresse av liv och hälsa. Utvecklingen av alternativ till djurförsök går framåt. Datasimuleringsprogram och cellodlingar kan helt eller delvis ersätta djurförsök i många lägen. Inom högre utbildning i Sverige förekommer fortfarande djurförsök av rutin eller därför att kursansvariga lärare inte har tillräcklig kunskap om alternativen till djurförsök. För användare av försöksdjur finns försöksdjursvetenskapsutbildningar, där forskaren får en inblick i viktiga frågor kring djuranvändningen. Studenterna får även en introduktion om alternativ, men denna information är långt ifrån tillräcklig för att studenten ska hitta möjligheter att använda alternativ i sin forskning, nu och i framtiden. Vi anser därför att alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer borde få grundläggande utbildning om alternativa metoder.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:129 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad rättssäkerhet vid beslut om djurförbud och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:131 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en ökad helhetssyn i djurskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:151 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man kräver generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:202 av Emilia Töyrä (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skärpa djurskyddsreglerna för vilda djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:219 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att privatisera de statliga veterinärerna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:592 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa krav på mekanisk ventilation vid transport av kycklingar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:635 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skärpa djurskyddsreglerna för vilda djur på cirkusar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:636 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftfullt arbeta för stärkt djurskydd inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:803 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering och id-märkning av katter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över djurskyddskraven för hästhållning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:941 av Catharina Bråkenhielm (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskyddslagen bör kompletteras med en lag om obligatorisk märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av djurskyddslagen gällande att ägare ska kunna ställas till svars för djur som inte behandlas väl eller överges och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1001 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minkar ska ha möjlighet att bete sig naturligt och få tillgång till vatten med anledning av den nya djurskyddslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1003 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad kontroll vid slakt, bättre rättssäkerhet i tillsyn och tillämpning samt höjda bötesstraff för misskötsel av djur och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1004 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda vilda djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1006 av Sofia Arkelsten (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tiden för övergångsreglerna mellan de gamla djurskyddsbestämmelserna och de nya djurskyddsbestämmelserna måste vara kort men rättssäker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter skyndsamt måste påbörja informationsarbetet om de nya bestämmelserna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter ska vara restriktiva med att bevilja dispenser så att Sverige kan ha ett modernt och bra djurskydd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1344 av Hanna Wigh (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över direktiven för länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller och om att deras arbete bör riktas till en tillstånds- och tillsynsenhet med en rådgivande inriktning med erfaren personal som lämnar orosanmälan till djurpolis vid missförhållanden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1395 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värdiga förhållanden vid djurtransporter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1586 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att systematiskt utvärdera den svenska strategin mot antibiotikaresistens och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att en internationell strategi för att minska antibiotikaanvändningen vid djuruppfödning ska utarbetas samt systematiskt utvärderas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1590 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera regelverken samt utveckla nya djurhållningsmetoder med bibehållen nivå på djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1650 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frångå Schengenavtalet och hörsamma veterinärerna och införa kontroll av alla djur som färdas över Sveriges gränser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1734 av Birgitta Ohlsson (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot vilda och exotiska djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda elefanter och sjölejon på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strängare regler vad gäller djurskydd för övriga domesticerade djur i cirkusverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1743 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i djurskyddslagen (1988:534) införa en paragraf som klart och tydligt stipulerar att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras naturliga behov av att springa, klättra och simma tillgodoses och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett importförbud av pälsvaror från länder som inte lever upp till de krav som stipuleras i svensk djurskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1750 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all lagstiftning om djur samlas i en särskild djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1873 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grisar ska ha rätt till utevistelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1953 av Staffan Danielsson och Fredrik Christensson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att ta bort lagkravet på bete för frigående kor i modern lösdrift och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2010 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

20.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU bör verka för högre livsmedelsstandard och djurskydd inom unionen och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser djurskydd.

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera dagens djurskyddslag så att dess reglering går från detaljstyrning till målstyrning med bibehållen djurskyddsnivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda yrkestiteln legitimerad fysioterapeut inom djurens hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om djurförbud och näringsförbud ska fattas i tingsrätten och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för skapandet av fler djurväl-färdsprogram och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättssäkerhet vid djurskyddskontroller bör säkerställas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över anonyma anmälningar i syfte att minska antalet okynnesanmälningar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör få bemyndigande att utföra revision på länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller för bättre uppföljning av tillämpningen av djurskyddslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2180 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn kring den etiska bedömningen för djurförsök inom medicinsk forskning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2357 av Carl-Oskar Bohlin (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga vilka smittor och sjukdomar älgflugor kan överföra till människor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att bekämpa älgflugor i de områden där den finns i mycket stor omfattning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2390 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda delfinarier och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2409 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2446 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av den svenska djurskyddslagstiftningen bör ske för en mer målstyrd i stället för detaljstyrd djurskyddslagstiftning, där djurens hälsa främst är i fokus, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djuromsorgsprogrammen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2447 av Runar Filper m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna det svenska djurskyddet genom att införa ett importförbud för animalieprodukter där djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande och som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2452 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2453 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta med att få en ”deklaration om djurs välfärd” erkänd internationellt och av FN, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2454 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för fler volontärer inom djurskyddsområdet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2550 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för mjölkkor i lösdrift och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2557 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobil slakt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla bidrag till transport av levande djur måste upphöra och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU-reglerna mot svanskupering och antibiotikabehandling av friska djur upprätthålls i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djurförsök och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2816 av Emilia Töyrä (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skärpa djurskyddsreglerna för vilda djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3133 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla tydliga kvalitetskrav och införa en nationell certifiering av hovslagare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3137 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att ge långsiktiga förutsättningar för hästnäringen vad gäller inhysning och väl beprövade djuromsorgskrav och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3141 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för ett bra djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan, och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3300 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all lagstiftning som rör djur ska samlas i en djurbalk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbud mot sexuella handlingar med djur ska flyttas från djurskyddslagen till brottsbalken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användandet av icke-domesticerade djur inom cirkusnäringen snarast ska fasas ut och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska införas ett licenssystem för cirkusägare som vill hålla djur och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besiktningsskrav på djurcirkusar bör kompletteras med oanmälda inspektioner och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna ska genomföras för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskyddskontrollanter som kontrollerar djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska tillsättas en utredning om djurs juridiska status och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska införas en nationell djurskyddsombudsman och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska tydliggöras i lagstiftningen att det är förbjudet att överge katter och andra sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3476 av Markus Wiechel och Paula Bieler (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det straffbart att överge sin katt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kastrering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på vaccinering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på märkning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett TNR-inspirerat arbete och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motioner som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 14

Motion	Motionärer	Yrkanden
14. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:129	Jan Ericson (M)	
2016/17:151	Richard Jomshof (SD)	1–4
2016/17:202	Emilia Töyrä (S)	
2016/17:219	Lotta Finstorp (M)	
2016/17:635	Elin Lundgren (S)	
2016/17:803	Annicka Engblom (M)	
2016/17:823	Kristina Yngwe m.fl. (C)	2
2016/17:941	Catharina Bråkenhielm (S)	1 och 2
2016/17:1001	Sofia Arkelsten (M)	
2016/17:1003	Sofia Arkelsten (M)	
2016/17:1004	Sofia Arkelsten (M)	
2016/17:1344	Hanna Wigh (SD)	1
2016/17:1734	Birgitta Ohlsson (L)	1–3
2016/17:1743	Richard Jomshof m.fl. (SD)	1 och 2
2016/17:1750	Richard Jomshof m.fl. (SD)	3
2016/17:1873	Sofia Arkelsten (M)	
2016/17:2023	Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C)	23 och 25
2016/17:2390	Markus Wiechel (SD)	
2016/17:2409	Markus Wiechel (SD)	1–3
2016/17:2447	Runar Filper m.fl. (SD)	4
2016/17:2452	Markus Wiechel (SD)	1
2016/17:2453	Markus Wiechel (SD)	
2016/17:2454	Markus Wiechel (SD)	2
2016/17:2816	Emilia Töyrä (S)	
2016/17:3133	Cecilia Widegren (M)	
2016/17:3137	Cecilia Widegren (M)	
2016/17:3141	Cecilia Widegren (M)	2 och 9
2016/17:3300	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	1, 4, 6–9 och 11–13
2016/17:3476	Markus Wiechel och Paula Bieler (båda SD)	1–5